

navkreber. Na cesti najdem kos papirja z napisom „Gemeinde-Zeitung“, dokaz, da celó ti zapuščeni ljudje si vendar naročajo liste svojega jezika. Idi pa v kateri koli kot slovenske dežele, stavim, da ne boš naletel na noben slovensk časnik drugje, ko pri gospodu župniku ali učitelju. Žalostna nemarnost!

Ta žalostna zavest, pusti kraj in še bolj pusto vreme me tako omami, da zopet popolnoma pozabim poti. Spomnim se je še le, ko mi jamejo debele kaplje kapati na slamnik. Razprem toraj svoj dežnik in koracim dalje po namočeni cesti.

V dežji dospem do Črmošnjic. Tù na nekem ponosnem poslopji berem napis „Volks-Schule“, pod njim pa priprosto v slovenskem jeziku „Šola“. — „Vraga“, si mislim, čemu „Volks-Schule“? Saj bo tako vsak človek rad verjel, da tu ni vseučilišča! Že kraj tega ne kaže.“ — Ker je še hudó deževalo, na severu pa se je kazalo nebo jasno, grem vedrit v gostilnico. Opiraje se na napis „Šola“ velim si prinesiti slovenski „pol litra“. „Holb Liter“ pa je odmev iz ust postojnega gostilničarskega dekleta, ki je, kakor sem pozneje zvedel, hči krčmarice. „Mar tu ne govorite slovenski?“ prašam na to gostilničarico. „Gott bewahre — wir seint ja Gotscheber“ — doni iz njenih ust. „Zakaj“ „Gott bewahre?“ prašam dalje, zdaj res nekoliko razžaljen, nemški: „Ali bi bila za vas velika nesreča, če bi govorili slovenski? Je mar nasprotno posebna sreča za vas, da govorite nemški in Boga hvalite za to?“ — „Wir seint Gotscheber“ — doni zopet srpo iz ust trebušne matrone, ki potem zgine in hčeri (memo rečeno, lepi deklici) veli, da naj ona gleda, kako bo dobila od mene denar za naročenega pol litra. Hči se potem vstopi pred vrata, kakor za stražo, in še le, ko jo pokličem, da plačam, pride in milostljivo sprejme denar. Jaz sem materi in hčeri to odpustil, ker je bilo vsaj vino res dobro.

Nekoliko sarkastičnih misli se napotim dalje. Pot je še nekoliko napeta, potem pa se spusti v nižavo proti Semiču. Krasen razgled na robu! Škoda, da zopet prične dež in se megle valé po bregovih. Kako bi bila sicer prijetna pot ob hribu med vinogradi in vinskimi shrambami! O dežji pa je vsaka pot neprijetna, tedaj se tudi one proti Semiču nisem posebno veselil, ampak hitel sem, da bi kmalu dol dospel.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Rovarstvo Lahonov na južnem Tirolskem.

Ker se v pokrajinah dozdej Turških bije boj na smrt in življenje, ni čuda, da je pozornost sveta obrnjena na Balkanski poluotók in da tudi važne dogodbe v domači hiši ne izbijajo tolike pazljivosti, kolikor bi je zaslužile.

Mi mislimo tù laške Tirole.

Kakor krta ne čuti gospodar na senožeti svoji, dokler ne vrže krtin k višku, tako je tudi s političnimi krti, ki rijejo pod zemljo Avstrijsko, da je kos za kosom zgublja. Avstrija po takem, namesti da bi se širila ali vsaj ohranila kolikoršna je bila, se čedalje bolj krči in zmanjšuje. Interesantne Benedke, krasni Milan, kje ste?! In vendar, vkljub temu kakošna precartana ljubezen do Lahov klije zmirom v srcu Avstrijske vlade! Ljubav tolika, da Slovenec, in če treba, celó Nemeč sta pankrta proti Lahu, kjer gré za pravice narodne ali kako drugo prednost.

Že več mesecev vzdigujejo Lahoni v južnih Ti-

rolih mogočno svoje glave in ne skrivajo, da dogodbe na Turškem, po katerih utegne Avstrija v zadrege priti, bodo nikdar siti Italiji najboljša prilika, odtrgati Avstriji še to, kar Lah misli, da je njegovo. Ribe loviti je v kalni vodi najlože: si mislijo Italianissimi, zato pripravljajo lahonski časniki, kakor „Trientino“ in drugi svoje privržence na to, da se spuntajo zoper Avstrijo, kedar pride čas, da bi Avstrija ne mógla z vojaško silo varovati vseh svojih mej.

To rovarstvo pa je moralo že celó visoko dospeti, da so cesarske gosposke na južnem Tirolskem, katere so dozdej zmirom lizale in dobrikale Lahonom, pričele jih poredoma zapirati ter jih dolžiti Avstriji nevarnih nakán. Vse to se je izprva bolj tiho vršilo, zadnji čas pa se stvar ne daje več skrivati in celó vladni „Fremdenblatt“ je unidan v listu 288. v vodilnem članku svoj glas povzdignil zoper preočitno rovarstvo Italijanissimov na južnem Tirolskem, povdarjaje potrebo, da vlada krepko na noge stopi in iz poti spravi (aufräumen) vse one elemente, ki podpihujejo punt.

Da bi se bilo to zgodilo že davno, ne bil bi laški Tirol tako razrovan kakor je danes. Policija, ki je dozdej imela golobičjo potrpežljivost, začela je zdaj ostrejše strune napenjati; zaprli so vrednika časnika „Trientino“ in njegovega pomočnika, pa mnogo druge gospode v Trientu, Mori, Roveredi, Ali, Rivi itd.

„Fremdenblatt“ pa, kakor nikjer, tako tudi tukaj ne more zatajiti svojega liberalizma, ki je srečen le tedaj, če brco dá — cerkvi ali duhovščini. „Fremdenblatt“, ki nikoli ni pritožbe izustil, da se v urade čisto nemških krajev nastavljajo uradniki Lahi, in da v ljudske šole taci krajev, ki so napol laški in napol nemški, se pošiljajo učitelji Lahi, ki propagando delajo za italijanizem, zdaj mahoma toži tako-le: „Proč z duhovni, ki v krajih večinoma nemških besedo Božjo polaščujejo! Kako, da je „Fremdenblattu“ zdaj mahoma en kurát (katerega pa še po imenu ne vé!) trn v peti, češ, da laški pridiguje? Kaj bi nemški liberalci rekli, ako bi toliko laških duhovnov na nemškem Tirolskem pastirovalo, kakor tù laških uradnikov uraduje! Naj nam nemški brambovec „Fremdenblatt“ pové, kaj neki vlada stori za nauk nemškega jezika in za nemške šole na laškem Tirolskem? Naj nam pové: ali je resnica ali laž to, kar se pripoveduje, da ena edina nemška šola v Trientu tako hira, da bode kmalu konec vzela?

Prišel bode sodni dan, da bode vlada — če le ne bode prepozno — sama priznala krivdo svojo, da ni bilo prav, gojiti grebén Lahom, to pa, kar po Božjem in naravnem pravu zahtevajo Slovenci, v nemar puščati kot glas vpijočega v puščavi!

Naši dopisi.

Iz Istre 29. okt. — Volitev deželnih poslancev Koperskega okraja izvršila se je konservativno. Izbrana sta dr. Lion, lekar, in pa Dragotin Fabris, dekan v Buzetu, — vsak z 39 glasovi proti laškima kandidatoma Klarici (Klarić) in dr. Del Bello (Debeli), ki sta dobila po 28 glasov. Med volilci bilo je 8 duhovnov, in da-si ravno nedelja, prišlo jih je volit 5; Ročki plován celó 7 ur daljine. Dolinčani, Kubedci in drugi brižani so se po stari slovenski navadi hlabro držali, tako tudi Ročani in Čiči. — Šarenjaki*) so celó novce ponujali, da bi Slovenci za lahone glasovali; al vsak je možato odgovoril: „jaz poštenosti nimam na prodaj“. Vsi poparjeni so se Buzetski volilci odpeljali iz Kopra,

*) Pisanci — odpadniki.

se vé da v kočijah, katere jim je laška stranka plačala; a 5 Ročkih volilcev s svojim prespoštovanim gosp. se je peljalo na lojtrah z dvema konjičema — vsi veseli zmage. Radosten sem tekel pozdravit jih in vesel sem te slovanske junake pozdravil rekoč: „Istina, da se vozite siromaško, a srce imate pošteno, i junačka pobieda čini vam čast, koja nemore se ne zlatom ne biseri kupiti.“ — Ako so se Slovani tudi drugod po Istri tako čvrsto držali, moral bo Lah priti do spoznanja, da živi tudi drug — to je slovanski — narod v Istri, kateremu gredó človeške pravice, in kateri ni vstvarjen, da svojemu tlačitelju robotuje. Zdravstvujte!

Od Isterske meje 29. okt. J. P. Š. — Drage „Novice“, postavite svojemu iskrenemu čitatelju spominek v svojem listu. Danes zjutraj je mnogospoštovani posestnik Josip Iskra v Jelšanah umrl. Celo leto je bolehal za hudo želodčno bolezen, zdaj pa nagloma umrl previden s sv. popotnico za umirajoče. — Bil je ranjki jako ljubljén in spoštovan mož. Pripomogel je mnogo k povzdigi sadje- in vinoreje in tudi družih razdelkov kmetijstva v tamošnjih krajih. Zaslužil bi bil zlato svetinjo. Bil je več let za župana in mnogo je ljudstvu s svojimi modrimi sveti koristil. „Novice“ je prav marljivo več let čital in svojim sosedom iz njih marsikaj razlagal; njegova 4letna glogova meja zasluži premijo. Cela knjižica bi se dala o njegovem življenji napisati. Bodi mu zemljica lahka!

V Gorici 5. nov. — Včeraj so volili pri nas za deželni zbor mesta in trgi. V Gorici sta enoglasno izvoljena dosedanji deželni glavar Franc grof Coronini, in dosedanji poslanec dr. Jož. Maurovich, oba s 111 glasovi. V laških trgih: v Korminu (dosedanji poslanec kupčijske zbornice) dr. J. Deperis; v Cervinjanu ces. namestnik baron Pino. V Tominu (za slovenske trge) c. k. dvorni svetovavec Winkler enoglasno. Nasprotni „Slogin“ kandidat, g. Ign. Kovačič, ni tedaj dobil ni enega glasú. V kupčijski zbornici, ki je včeraj popoldne volila, izvoljen je z vsemi glasovi nje predsednik gosp. baron Hekt. Ritter; za družega kandidata pa se je bila razcepila zbornica na 2 polovici; izvoljen je gosp. Ivan Gasser (dal je samemu sebi glas). — Za slovensko veliko posestvo so od „Sloginega“ odbora za kandidate postavljeni gospodje dr. Rojic, Daniel Godina in pa Malnič. Odbor — sem rekel — jih je postavil, kajti občnega zbora „ad hoc“ pretekli ponedeljek ni bilo, ker se ni bilo sešlo nič društvenikov. Volilo pa bo naše veliko posestvo 11. dne t. m. — Presvetli cesar je podaril tukajšnjemu zavodu šolskih sester („de notre Dame“) 10.000 gold. — Po odpovedi (zarad bolehnosti) prof. in bibliotekarja L. Pertout-a je Nj. veličanstvo imenovalo za cerkvenega zastopnika v deželnem šolskem svetu ravnatelja centraln. bogosl. semenišča mons. dr. Alojzija Zorn-a, enega najbolj spoštovanih duhovnikov naše nadškofije. — Včerajšnja „Wiener Zeit.“ je naše mesto nenavadno razveselila; slavnoznani mnogozaslužni prof. Štefan Kocjančič je častni kanonik naše prvostolne cerkve. — V petek večer smo častljivo pokopali moža, ki je bil eden glavnih stebrov našega šolstva pred novo êro, pèdagoga, kakoršnih nam novi čas noče več roditi. Umrl je v 77. letu svoje starosti ravnatelj prejšnje normalke in ž njo združene 3razredne realke in stare učit. preparandije, g. Jož. Vogrič. Služil je od leta 1848. v Gorici, poprej pa v Istri (v Rovinji in Kopru), vkup 47 let. V pokoji je bil že kakih 10 let.

Iz Celja 1. listop. (Advokat dr. Josip Srnec) ima čast naznaniti, da je otvoril svojo pisarnico v Celju na glavnem trgu št. 38.

Iz Podjunske doline na Koroškem 2. listop. — 29. dne u. m. so Krški knezoškof v Škocijanu na Koro-

škem 6 novih zvonov blagoslovili in 600 otrokom zakrament sv. birme delili. Zvonove, ki skupaj tehtajo 76 centov, je vlil gosp. J. Dencel, zvonár iz Maribora. Ovi zvonovi so prvi, ki jih je Dencel za Koroško deželo vlil; vsem, ki jih čujejo in vidijo, se zelo dopadajo. Njihovo petje je harmonično vbrano, njih glas cerkveno slovesen in lep, njih vnanja podoba brez madeža, napisi in podobe na njih z veliko skrbjo in lepoto narejene. Tudi se dadó zvonovi prav lahko na eno ali drugo stran zasukati, če je treba; gosp. Dencel je na to svojo iznajdbo vzel privilegij.

Iz Vipave 29. okt. — V zadnjih „Novicah“ nekdo iz Vipave naznanuje, da se je tukaj zraven narodne čitalnice posebno „bralno društvo“ vstanovilo. Da je to res, ne morem tajiti; da pa dopisnik tiste, ki jih imenuje „botre“ temu društvu, v svojem dopisu tako nespodobno pika, to me sili, da se v imenu čitalničnega odbora javno oglasim in rečem, da take „pikantne“ reči nikakor niso po volji previdnih čitalničarjev, pa tudi čitalnici nobene časti ne delajo. Da meni neznani dopisnik je narodnjak, bi se sicer iz tega napada na „bralno društvo“ sklepati smelo; da ga je pa prevroča kri pri tem napadu celó na neko zmoto nagnila, moram žalibog tudi javno naznaniti. On namreč pravi, da je to bralno društvo znanega narodnjaka g. Andreja Dtriba že na svoje limanice vjelo, in od ravno tistega gospoda imam pisan protest pred sabo, da je to laž, in da on ostane zvest društvenik narodne čitalnice. Prevroča kri dopisniku tudi vse prečno dela, kar zadeva to novo društvo, ker misli, da hoče čitalnico podkopati. Ako se pa pogleda na dozdanji čas tega društva, bi se skorej smelo misliti, da se je začelo čitalnici primikati, in sicer zakaj? Do zdaj je životarilo več časa pod imenom „Leseverein“ in zdaj že hoče biti „bralno društvo“, in ako „Bog dá in sreča junaška“, bo „bralno društvo“ in „čitalno društvo“ kmalo eno društvo pod enim starim narodnim imenom „Čitalnica“. Prav težko se mi zdi, da se je dopisnik čez g. Wencaisa tako — kmalo bi rekel — zaničljivo znosil. Saj nam ni treba mar biti zato, kje se je kdo kaj učil, da le vemo, kako zna svojo službo opravljati, in čez tega gospoda nisem še nikakega pritoževanja zastran njegove veljavnosti slišal. Ne smem tudi zamolčati, da izmed vseh drugih, tako imenovanih nemškutarjev sem pri vseh čitalničnih predstavah skoraj samega njega vselej videl. Zatoraj jako dvomim, da bi bil on v prvi vrsti temu društvu v grajalnem pomenu „boter“. Čudim se pa, da dopisnik pravega botra te nove naprave ne imenuje, katerega tudi jaz pri miru pustim.

J. Grabrijan.

Z gorenje Pivke 6. nov. — Par let je že, kar počivajo na pokopališči nad Knežakom kosti ranje. Miroslava Vilharja pod priprosto gomilo brez spominka, katerega si je ranjki pri narodu slovenskem gotovo zaslužil. Kaj nam je Miroslav Vilhar bil, to pripovedujejo in bodo pripovedovale svetu njegova dela, posebno njegove narodne pesmi, ki se ne le povsod med narodom našim prepevajo, ampak od katerih so nekatere (na pr. „Mila lunica“) vdomačile se tudi pri drugih narodih. Ravno tako se po slovenskih odrih še vedno igrajo njegove izvirne in poslovenjene igre. Da si je tedaj mnogo delal, vendar za to ni imel nobenega materijalnega zaslužka, ampak ravno nasprotno: njegov trud za narodno reč ga je stal marsikak stotak. Pesmi in igre svoje je dajal tiskati na svoje stroške in pri tem imel veliko denarno zgubo. Dalje je bil on prvi med slovenskimi časnikarji, ki je moral zarad ostrega peresa („Naprej“) iti v ječo, ki je slovenskim časnikarjem ogrel Žabjek. Volitve so ga vselej stale velike svote in zarad gorečnosti za narod je mnogo gren

kih moral požreti. Ko bi en ne bil tako vdan narodu, bi bil morda svojim dedičem več premoženja zapustil. — In tak mož bi bil brez spominka?! Ne, Slovenci, sramujmo se, da njegove gomile že zdaj ne kinča spodoben spominek in napravimo mu ga, popravimo zamudo! Malo imamo zaslužnih mož, a te častimo, da bodo častili tudi drugi nas. Na noge tedaj, napravimo mu spominek. Vsak naj dá, kolikor more. *)

Iz Vrbljen okolice Ljubljanske. — Pri novi volitvi županstva so bili Pavel Grum iz Vrbljen za župana, France Furlan in Tomaž Kumše iz Vrbljen, France Pikomnik pa iz Strahomera za svetovalce izvoljene.

Iz Morovec na Kočevskem. — Pri novi volitvi županstva 14. dne u. m. so bili Jurij Kösel za župana, Janez Lozer in Jože Mihič za svetovalca izvoljeni.

Iz Lipelj okolice Ljubljanske. — Pri novi volitvi županstva so bili Franc Pečnik iz Malih Lipelj za župana, Janez Sever, Jože Stare in Janez Stare iz Velikih Lipelj pa za svetovalce izvoljeni.

Iz Ljubljane. — Ker vsa pozornost svetá je še zmirom obrnjena na bojišče na jugu, je bil glas, da začasno preneha prelivanje krvi, radosten sprejet tudi pri nas. Vendar preneh boja nikakor ni še znamenje mirú. Na polotoku Balkanskem je stvar tako daleč dospela, da diplomatične patrone ne bodo stvarile onih reform, brez katerih se slovanski narodi nikdar pomirili ne bodo. Turek se ne bode vdal, dokler ga kaj ostane v Evropi. Po pravici tedaj „Istok“, Rističev časnik, piše: Če nam Rusija v resnici pomagati hoče, naj pomore brž; skrajni čas je za to. — Ustavoverce je zelo osupnilo poročilo „Pešt. Napilapa“, da je vojni minister našemu cesarju poročati moral, kako stoji z Avstrijsko armado? Odgovor ministrov se je glasil na to, da v 14 dneh more Avstrija na noge staviti 800.000 mož. —

— Iz Dunaja nam je došla žalostna vest, da je naš rojak dr. Matija Dolenc, eden najbolj cenjenih advokatov Dunajskih, 26. dne oktobra umrl. Posebno v mlajših svojih letih bil je iskren narodnjak, ki je podpiral naše slovensko slovstvo; ko je l. 1853. prišla na Dunaji „juridično-politiška terminologija za slovanske jezike Avstrijske“ na svitlo, je on v dotični komisiji po besedah gosp. Mateja Cigaleta v predgovoru k „hrvaško-srbski in slovenski terminologiji“ si še posebno krepko prizadeval zato, da so bila vsa 3 južno-slovanska narečja v enem zvezku na svitlo dana. Ko smo denarne pripomoči potrebovali za stroške Vižmarskega tabora, je društvu „Slovenije“ poslal zdatno podporo. Bodi mu zemljica lahka!

— Velecenjeni gospod Nikolaj Zic, dozdej vojaški župnik pri nas, zapusti z dostojnostjo c. kr. majorja Ljubljano in pride v Zadar na Dalmatinsko. Težko zgubimo vrlega možaka skozi in skozi, nadejajoči se, da se kmalu zopet vrne v svojo domovino, kjer vživa toliko simpatij. — Na mesto njegovo pride gosp. Pribožič iz Celovca, kakor slišimo, pošten narodnjak.

— Iz leta 1848. glasoviti F. Uster, naš rojak iz Radoljice, ki je v prekucijah Dunajskih zvonec nosil in zato v Ameriko pobegniti moral, se je nedavno vrnil v Avstrijo nazaj in živi zdaj v Gradcu, ki je ne samo pokojnišče za penzionirane uradnike, ampak tudi za vturdene demokrate in kosmopolite. Kakor „Tagesp.“ pravi, se F. Uster ponuja za učenika Angleškega jezika.

— (Naznanilo in vabilo.) Odbor katoliške družbe za Kranjsko se je 3. dne t. m. posvetoval zlasti za volj dveh reči: 1. če bo družba tudi letos s pomočjo

*) „Novice“ bodo radovoljno sprejemale darove in razglašale imena darovalcev.

blagih dobrotnikov oskrbela obleko nekemu številu ubožnih otrok; in 2. če bode napravila svojim družnikom to leto kake zimske veselice.

Kar prvo tiče, dobro pozna družba mnogotere pritežnosti, ki so s tem poslom sklenjene; vendar zaradi prelépega namena je še pripravljena težavam se podvreči, ako bodo tudi dobrotniki in dobrotnice s svojimi rokami in z dobrotnimi darovi k temu blagovoljno pripomogli. Sklenil pa je odbor dobroto toliko razširiti, da se obleka ne bo delila le samo šolskim, ampak tudi drugim hudo ubožnim otrokom, tudi lahko takim, ki še niso ravno za šolo, ali ki so sicer močno potrebni v kakoršnih koli okolišinah.

Ako bi se pa vendar tako malo denara nabralo, da bi odbor ne mogel saj nekemu spodobnemu številu mladine obleke napraviti, bode pa prejete darove oddal tukajšni družbi sv. Vincencija, ki že tako naj bolj ubožne družine in posamezne reveže podpira z živežem, obleko in pripomočjo k stanovanju po vsem mestu, in milošnje bodo dosegle ravno tako lep in blag namen. Vendar pri znani dobrotnosti Ljubljančanov ne dvomimo, da se bo za napravo obleke zadosti nabralo. — Mila skrb za ubožne dela čast vsemu mestu in ako se reveži po zmožnosti oskrbujejo, se s tem tudi njih srca blažé, reveži se v svojem težavnem stanu k zaupanju povzdigujejo in na več strani se s takimi dobrotami odvrne mnogo zlega, dušnega in telesnega.

Naj smemo torej vse blagosrčne Ljubljančane v ravno pojasnjeni namen milih darov prositi, ktere lahko oddajajo pri svojih zadevnih čč. gg. duhovnih pastirjih, pri odbornikih katoliške družbe, pri spodej podpisanim predsedniku, pri vredništvu *), ali po kateri si bode zanesljivi poti. Želeti pa je, da bi se to hitro zgodilo, da vemo o pravem času, če bo kaj moč storiti.

Drugič je sklenil odbor, da bo družba to zimo napravila svojim udom in njih družinam nektere veselice s tombolo in kakim primérnim nagovorom.

Prva tombola bo 26. tega meseca v družbinih prostorih v Virantovi hiši. Pričetek je o 1/26 zvečer.

V Ljubljani, 4. listopada 1876.

Dr. A. Jarc,
predsednik.

— „Mlinar in njegova hči“ — bodi-si v nemški bodi-si v slovenski obleki, je že več let obligatna igra o vseh Svetih zvečer, in gledališča so skor zmirom polna. Tudi letos je v našem slov. gledališču tako bilo. — Druga predstava bo 10. t. m. z igro „Cigani“, ki se bo prvokrat igrala — z godbo in petjem.

— (Pobirki iz časnikov.) Čemu je filharmonično društvo v Ljubljani, to nam je odkritosrčno povedala „Gartenlaube“ iz Lipsika, ko je šlo za zidanje lastne hiše. Tabor ima na skrajni meji Nemčije biti nemški kulturi ali z lastnimi besedami: „durch deutschen Sang und deutsche Musik, deutsche Art und deutsche Sitte an Deutschlands südöstlichsten Grenzen zu befestigen, ohne sich durch Widersacher des Nationalstreites abwendig machen zu lassen“. Zdaj vsaj iz „schwarz auf weiß“ vemo, zakaj, na priliko, je dijakom srednjih šol in pripravnikom prepovedano sodelovati v zborih in besedah čitalničnih, v filharmoničnih koncertih pa jim je dopuščeno. „Es geht halt um deutschen Sang, deutsche Musik, deutsche Kultur“ — na skrajni meji Bismarkije! — „Turški list“ ima navado iz vsake številke „Novic“ nekaj skup znositi in iz tega zjedeti delati. V zadnjih ga je spekla notica o dr. Schafferju, ki je v državnem zboru z ustavoverci vred ministra za Turke interpeliral. „Turški list“ na vse grlo zavpije, da vsak, kdor je za svobodo,

*) Vredništvo z veseljem darove sprejema in poterjuje, ter jih bo oddajalo preč. g. predsedniku dr. A. Jarc-u. Vr.

mora držati s Turki, nikakor pa s Srbi in Slovani sploh. To je res prav „turško“ besedovanje — vredno „Turškega lista“. Novo je za nas le to, da se Turki boré za svobodo in svobodna načela, česar prej nismo vedeli. — „Slovenec“ ima iz Dolenskega pikantno novico o „Tagblattu“, ki pojasni nekoliko skrivnost, kako si umazani list naših „turkov“ hrani življenje. Po oni novici so se matadorji nemčurski zavezali skupno poravnati „Tagblattov“ deficit in nek grajščak je tožil, da je letos, ko bo komaj komaj v stanu plačati drugi davek, prišlo na-nj še 40 gold. davka za „Tagblatt“. Iz tega se vidi, kako radodarni so nemčurji, če gre za kako Slovincem nagajivo reč. „Tagblattov“ deficit pa mora velik biti, ker toliko na enega pride.

— (Čitalnica) napravi „besede“ 26. dne novembra, 10. decembra in pa Silvestrov večer.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Zbornica poslancev je v soboto začela obravnavati odgovor, ki ga je o Turških zadevah unidan minister-predsednik dal državnemu zboru. Nič manj ko 37 poslancev se je oglasilo, da hočejo govoriti o tej zadevi. — Prvi je besedo dobil bar. Zschok, ki trdi, da se ne dá nič boljšega postaviti na mesto Turške vlade, in da korist Avstrije zahteva, da se Turčija ohrani. Zschok je tedaj ves Turek. Prav tak Turek je tudi Nace Kuranda; on misli, da država, ki se tako dobro derži kakor Turčija, se nikakor ne more razpadla imenovati. Zveza z Rusijo bila bi Avstriji tembolj nevarna, ker iz zveze obrambe bi lahko nastala zveza napada. Naša glavna naloga mora biti ta, da Rusijo brzdame. Bog ne daj, da bi se Avstrija povejšala na jugu! — Demel je grajal nedoslednost Andrassyjevo. On ne zaupa Rusiji. — Dr. Granitschu ni všeč to, da na vnanje zadeve ne bi imelo Avstrijsko ministerstvo nobenega vpliva. — Dr. Göllerich odbija vsako povešanje Avstrije na jugu. Vsi ti govorniki bili so tedaj več ali manj Turki. — Dr. pl. Plener je obžaloval, da Avstrija ni storila, kar so storile vse države, da bi bila povejšala vpliv svoj v vzhodnih deželah, vsaj v kupčijskih zadevah. Avstrija naj pazi na to, da, kedar Turčija konec vzame, kar ne more drugače biti, tudi Avstrija svoj delež dobi. — Največo pozornost pa je izbudil govor grofa Hohenwarta. Kakor je že navada, kedar on — bivši in prihodnji minister — govori, se poslanci njegove pa tudi nasprotne stranke vsujejo okoli stola, kjer Hohenwart sedi, tako bilo je tudi ta dan. Govoril je, kakor govoriti more in mora mož, kateremu blagor Habsburške monarhije gre nad vse, ki mora biti mila mati različnim narodom svojim; bistroumno je pikal z lastnimi iglami ustavoverce in ministre, a hvalil tudi jedro odgovora, ki ga je minister-predsednik dal interpelantom. Drugi pot prinesemo glavne točke jedernatega govora njegovega, ki je bil z živahnimi bravo-klici in ploskom sprejet. — Tudi dr. Vošnjak je povedal marsikaj dobrega, posebno pa še dr. Fanderlik; tudi iz njunih govorov povemo prihodnjič kaj več. Ker govorov ne bilo bi ne konca ne kraja, ko bi vseh 37 vpisanih poslancev govorilo, se je včeraj ta razprava imela s tem skleniti, da si je državopravna stranka izvolila poslanca Greuterja, ustavoverska stranka pa Herbstza za svoja govornika, in potem bo — konec besedi, s katerimi se ne rešijo mučeniki na jugu iz jarma barbarškega.

— Koleki (štampeljni) vseh denarnih vrst pridejo ob novem letu predrugačeni na svetlo; razločevale se

bodo te marke od dosedanjih, da bode spodnji tisek ali rdeč pri markah do 50 krajc., ali vijoličen pri markah do 90 krajc., zelen pa pri markah od 1-5 gold. Dosedanje marke pridejo 31. januarija prihodnjega leta ob veljavo. Neveljavne stare marke pa se bodo od 1. svečana do 30. aprila 1877. l. brezplačno zamenovale za nove.

— Nova viša sodnija — upravna sodnija imenovana, o kateri so „Novice“ ob svojem času več pisale, je 26. dne u. m. začela svoje delovanje. In kaj se zgodi? Neko razsodbo od 27. maja t. l. ministerstva za nauk in bogočastje je za nepostavno zavrгла. To ministerstvo je namreč določilo, da prebivalci v Schönwaldu morajo svojemu kuratu odrajtovati biro, ki so jo poprej dajali fajmoštru v Guntersdorfu. Fajmošter in patron Guntersdorfske fare pa sta se zoper to razsodbo pritožila pri upravni sodniji, katera je, kakor smo rekli, zavrгла ministersko razsodbo. Dozdaj je bilo to, kar je kak minister rekel, evangelij, če pritožnik ni pomoči iskal pri Njegovem veličanstvu. Zdaj pa upravna sodnija stoji o tacih zadevah, ki spadajo v delokrog njen, nad ministerstvi, in zato bodo ministri morali temeljito postopati v svojih razsodbah, ako ne bodo hoteli tega, kar se je zgodilo ministerstvu za nauk in bogočastje 26. oktobra t. l.

Iz Rima 6. novembra. — Kardinal Antoneli je umrl.

Iz Turškega bojišča. — Premirje je sklenjeno za dva meseca. Kaj se bo med tem in po tem godilo, o tem je toliko glasov po različnih časnikih, da je težko pravo uganiti. Vendar je skoro gotovo to, da se bo sklicala konferenca Evropskih vlad v Carigradu in pogovarjala se zaradi pogojev miru. Če bi v dveh mesecih ne prišli do nobenega sklepa, bi se imelo premirje podaljšati. Kaj Rusija misli, še tudi ni znano; čudno je le to, da je, če misli na vojsko, pustila Turku zasesti tako važne pozicije v Srbiji, po katerih mu je pot do srca Srbije odprta. Pri vsem tem pa se zopet poroča, da ste Avstrija in Rusija popolnem dogovorjeni o daljnem postopanju ter da bo Rusija najprej sama zasedla ustajniške dežele, Avstrija pa da bo za zdaj še čakala daljnih dogodbe s tremi oddelki, katerim poveljnik je feldcajgmajster Maroičič, ki bo dobil naslov maršala. Hrvaške vseučiliščne mladine manifest jako energično govori za brate pod Turškim jarmom. Madjarski „softe“ bodo poslali deputacijo gratulirat Turkom v Niš, od Ruskih akademikarjev v Moskvi pa so dobili jako zaničljivo pismo. „Presse“ poroča, da je Avstrijsko-ogerski poslanec v Pešti dobil povelje, čestitati Turški vladi za milo dovoljenje premirja. — Črnogorci se vrlo drže, Medun so razdrli, zdaj pa oklenili Podgorico.

Žitna cena

v Ljubljani 4. novembra 1876.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 8 fl. 97. — banaška 9 fl. 94. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 77. — rži 6 fl. 40. — ječmena 4 fl. 70. — prosa 4 fl. 70. — ajde 6 fl. 50. — ovsa 3 fl. 25. — Krompir 3 fl. 5 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 5. novembra.

Unirani državni dolg 64 fl. 30 kr. Ažijo srebra 103 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 68 fl. 70 kr. Napolendori 9 fl. 94 kr.